

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

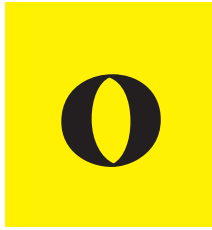
Please cite the original version: Lehtinen, A. (2020) Oluenarviointisovellukset – olutskenen siunaus vai kirous. Olutposti 1, 26-29.

OLUENARVIOINTISOVELLUKSET – olutskenen siunaus vai kirous

Oluen arviointi mobiilisovelluksissa eli applikaatioissa on tullut osaksi hyvin monen olutnautintoa. Jokainen uusi olut merkitään eli täpätään sovellukseen, arvostellaan eli reitataan ja julkaistaan muille nähtäväksi. Tämä olutharrastuksen muoto on aika uusi, kätevän nopea ja antaa mahdollisuuden pisteyttää oluita myös niille, jotka eivät ehkä ole niin syvällä harrastuksessaan.

Osa oluenystävistä on merkannut ja pisteyttänyt juomansa oluet jo aikaisemmin johonkin; vihkoon, excel-taulukkoon ja kehittyneemmässä muodossa käynyt arvioimassa ne Ratebeer-nettisivuilla tai kirjoittanut niistä blogissa. Mutta voisi sanoa, että vasta 2010-luvulla oluen arviointisovellusten tullessa markkinoille, oluen arvioinnista on tullut valtavirtaa.

luen arviointisovelluksia on erilaisia, mutta tunnetuin ja käytetyin niistä on ehdottomasti amerikkalainen Untappd, joka onkin levinnyt ympäri maailmaa. Tämä vuonna 2010 **Greg Avolan** ja **Tim Matherin** luoma sovellus perustuu siihen, että sinne merkitään eli täpätään ja halutessa arvioidaan sekä pisteytetään jokainen uusi olut. Untappdilla on myös tärkeä sosiaalinen ulottuvuutensa; sinne kerätään ystäviä samalla tavalla kuin esimerkiksi Facebookiin ja arvostellut oluet ilmestyvät uutisfeediin kaikkien olutkavereiden nähtäväksi. Voipa sovelluksen yhdistää sekä Facebookiin että Twitteriin, jolloin muut näkevät Untappdissa juodut oluet myös näissä muissa sosiaalisen median kanavissa. Sovelluksessa saa myös ansaittua ”ansiomerkkejä” ja tasoja sen perusteella, miten paljon oluita maistaa.

Muut Untappdin jälkeen syntyneet ja pääosin samalla lailla toimivat oluenarviointisovellukset kuten suomalainen Pint Please, amerikkalaiset Beer Menu ja TapHunter sekä vaikka espanjankielinen Maltapp ovat tietyllä lailla mullistaneet oluen arvioinnin, niin hyvässä ja pahassa. Sovellukset herättävät myös voimakkaita tunteita sekä puolesta että vastaan, joten niiden hyötyjä ja haittoja kannattaa hieman tutkailla.

Olen itse käyttänyt rinnakkain sekä suomalaista Pint Pleasea että Untappdia, pääkäyttöni kohdistuen Untappdiin. Sovellusten käyttäminen oli jännittävää aluksi, koin onnistumisen tunteita kun sain maistettua monta olutta yhden illan aikana ja merkittyä eli täpättyä ne sovellukseen, keräsin ystäviä sinne ja jaoin jopa arvioni Facebookissa. Olin innostunut ansaitsemistani merkeistä ja uuden oluen maistamisella tuntui olevan tarkoitus. Merkitsin kaikki oluet muistiin ajatellen, että näin niihin voi palata helpommin. Historianörttinä ajattelin että koko oluenkulutushistoriani tallentuu yhteen paikkaan, josta voin tarkastella sitä myöhemmin.

En kuitenkaan ikinä käytännössä palannut jo maistettuihin oluisiin, vaan etsin yhä uusia. Tätä auttoi myös ystävien seuraaminen sovelluksessa; mitä he joivat ja missä joivat. Joskus kun istuimme iltaa yhdessä kavereiden kanssa, tilasimme eri oluet, maistoimme toistemme laseista ja saimme näin täpättyä sovellukseen yhden suullisen jälkeen yhden oluen hinnalla useamman. Win-win, ajattelin silloin.

Kun näin uuden oluen, saatoinkin kurkistaa sovelluksesta, että millaisia pisteitä muut ovat sille antaneet ennen kuin maistoin sitä. Pikkuhiljaa huomasin, että olin muuttanut oluenjuontitapojani enemmän uutuuskien etsintään kuin ennen ja huomasin koukuttuvani oluiden täppäilyyn jopa niin, että baarissa seurustelu jäi sen varjoon. Ennen keskustelua kun piti aina täpätä se uusi olut.

Jäin miettimään tätä koukuttumista ja harvensin tahallani omien oluiden täppäämistä, vaikka muuten käytin esimerkiksi Untappdia työn puolesta uusien baarien ja oluiden tarkkailemiseen. Näin sovellusten käyttö harveni ja nyt huomaisin, että viimeksi olen merkinnyt oluen Untappdiin viime vuoden huhtikuussa. Vaikka edelleen juon varmaan ainakin 3 uutta olutta viikossa, en ole tuntenut paloa enää täppäillä niitä mihinkään.

Olen ihmetellyt omaa haluttomuuttani ja suhdettani oluenarviointisovelluksiin siis jo jonkin aikaan. Tarvitsin kuitenkin lisätietoa ajatuksilleni niin käyttäjä-, panimo-, kuin oluenmyynti-puolelta. Niinpä käännyin sosiaalisen median puoleen, kysellen Suomen Olutharrastajat –Facebookryhmästä (suosittelemuuten ryhmää kaikille olueharrastajille), miten muut ovat kokeneet oluenarviointisovellukset. Lisäksi kysyin panimon edustajilta heidän mielipiteitään sovelluksista. Lopuksi otin haastatteluun oluen moniottelijan, oluenystävän usein myyntitiskin takaa kohtaavan **Hermannin Hammarénin**.

SOVELLUSTEN SIUNAUS

Oluenarviointisovelluksissa on kaikkien mukaan ilahduttavan paljon hyvää. Ravintolat saavat useaan sovelluksista omat valikoimansa, joten niistä näkee usein missä ravintolassa mitään on tarjolla ja pystyy seuraamaan halutessaan uutuuksia sekä ravintoloiden että olutkauppojen puolella.

Monen harrastajan mielestä sovellusten, kuten Untappdin avulla pystyy löytämään kiinnostavia, hyvän olutvalikoiman omaavia baareja helposti vieraalla paikkakunnalla ja huomattua uudet baarit omassa kotikaupungissaankin. Löytävätpä ihmiset seuraakin afterworkeille sovellusten lokaatiomerkintöjen kautta, joka lisää oluen yhteisöllistä nauttimista. On yksi ystäväni saanut tavattua ihastuksensakin katsomalla missä baarissa tämä Untappd-kaveri istuu, menen sitten samaan baariin oluen äärelle istuskelemaan ja juttelemaan oluesta Untappd-ystävyyteen vedoten. Ovat muuten nykyään olutta yhdessä harrastava pariskunta.

Oluenarviointisovelluksesta voi usein kurkistaa usean eri tapahtuman olutlistat sekä etsiä itse olutfestareitakin sekä koti- että ulkomailta. Sovellukset toimivat näin laajasti tiedohakukanavana niin oluiden, ravintoloiden, tapahtumien, panimoiden ja muiden olueen liittyvien tietojen osalta kätevästi ollen mukana menossa koko ajan.

Monet kokivat hyvinä vinkkeinä myös sen, miten saman maun omaavan kaverin täppäyksiä seuraamalla voi löytää omia lempimerkkejä. Hyvin moni piti edelleen sovelluksia eräänlaisena olutpäiväkirjana, mistä näkyy myös oman harrastuksen ja maun kehitys. Tämä onkin yksi niistä sivistä, miksi minua hieman nyt kaduttaa sovelluksen käytön väheneminen, en näe omaa oluthistoriaani enää kokonaisvaltaisesti.

Itse sovellusten käyttökin on muuttunut ajan kuluessa. Harrastajat kokivat että erilaisten ansiomerkkien saamista ei enää pidetä niin merkittävänä ja kaikki eivät enää edes pisteytä oluitaan. Usea olutharrastaja sanoo, miten ilman sovelluksia ei välttämättä olisi olutharrastaja ollenkaan. Helposti käytettävä sovellus on tuonut uutta mielenkiintoa elämään kokeilujen avulla. Tämän allekirjoitan minäkin;

ennen oluenarviointisovellusten tuloa oluiden merkkäminen johonkin oli vaan liian vaivalloista minulle. Rakastan listojen laatimista, ja niitä voi tehdä helposti oluenarviointisovelluksiin.

Mielenkiintoista oli myös, miten oluenystävät käyttävät kahtakin oluenarviointisovellusta rinnakkain, hyödyntäen molemmista ne parhaimmat puolet. Suomalaista Pint Pleasea käytetään usein itse oluen arviointiin, siinä kun arvioinnin merkkinäärä on suurempi, ja Untappdia taas käytetään laajemman tietopohjansa takia tiedonhakuun ja olutmerkintöihin. Tietysti kahden sovelluksen käyttämisessä taitaa olla hieman suurempi vaiva, mutta monet kokivat tämän tuplakäytön harrastuksen takia mielekkääksi.

Panimoiden puolelta seurataan sovelluksia, varsinkin Untappdia tiiviisti jokaisen uutuuden tullessa markkinoille. Yleisen pisteytyksen lisäksi sovellus voi toimia positiivisessa mielessä panimoilla laaduntarkkailussa; tietyn tuotteen pisteytyksen radikaalisti muuttuessa vaikka tiettyssä ravintolassa, on syytä epäillä virhettä tuotteessa. Näin oluenarviointisovelluksen avulla pystyy paikallistamaan laatupoikkeaman nopeasti. Sovellus toimii siis osana laadunvalvontaa.

Erikseen ovat tietysti myös oluen ammattilaiset, kauppojen ja ravintoloiden sisäänostajat, joille nämä olutsovellukset tarjoavat väylän valikoimanhallintaan ja kilpailijoiden seuraamiseen. Ammattikäytössä sovelluksia voi käyttää myös jonkin verran henkilökunnan kouluttamisessa ja tuotetiedon etsimiseen. Mielenkiintoista oluenarviointisovelluksissa onkin tämä harrastus- ja ammattikäytön yhdistyminen.

NO ENTÄS SE KIROUS SITTEN?

Panimoiden ja oluenmyyjien kohdalla viesti oluenarviointisovelluksista ja täppäämisestä on kuitenkin ristiriitainen. Jyväskylän Harry's -olutravintolassa työskentelevä, monet olutfestarit Panimo Hiisin tiskin takana kolunnut Hermanni Hammarén näkee oluenarviointisovelluksissa, kuten esimerkiksi Untappdissa myös negatiivisia puolia. – Nykyään ei luoteta enää usein omaan makuun tai henkilökunnan suositukseen, vaan

Halutaan niitä oluita ja panimoita, jotka ovat saaneet korkeita arvosanoja Untappdissa. Jos joku panimo on pinnalla, niin siltä hyväksytään hieman heikompikin olut ja sama pätee myös oluttyyleihin.

jos mietitään usean oluen välillä, niin katsotaan oluen arvio usein Untappdista ja näin saatetaan valita itselle väärä olut, pohtii Hammarén. – Kun Untappdiin avaa ja hakee oluen, näkee heti ostettavan oluen keskiarvon, ja jos se on alla tietyn pistemäärän, niin sitä ei haluta ottaa, vaikka kuinka suosittelisi. Monet eivät ymmärrä, että sovellusten pistemäärät eivät aina kerro koko totuutta oluesta.

Niin Hammarénin kuin monen muun ravintolassa työskentelevän mielestä oluenarviointisovellukset vähentävät myös sekä asiakkaan ja myyjän välistä kontaktia että ihmisten välistä keskustelunyhdyttä. Oluen tiedot katsotaan ja olut arvioidaan mobiilissa sen sijaan että siitä keskusteltaisiin tiskin molemmin puolin tai ravintolan pöydässä.

Oluenarviointisovelluksiin on niin helppo täpätä oluita, että sitä käyttävät kaikenlaiset oluenkuluttajat, jotka eivät välttämättä tiedä mitä reittaavat. Tähän liittyy oluen laatu omien makumieltymysten lisäksi. Hammarénin mukaan oluenjuoja saattaa kokeilla oluttyyliä mistä ei pidä pelkästään sen takia, että olut on saanut hyvät pisteet sovelluksesta. Sitten kun se ei maistu, sille annetaan huonot pisteet, vaikka itse asiassa olueissa ei ole mitään vikaa, vaan juoja ei vaan ole sen oluttyylin ystävä.

Oluidenpisteytysongelmaa toivat myös esiin monet panimot ja koska oluiden yhteispisteet vaikuttavat panimon pisteytykseen, oluenarviointisovelluksilla, varsinkin Untappdilla saattaa olla voimakkaitakin yhteyksiä siihen, mihin panimon oluet pääsevät myyntiin, koska kauppojen ja ravintoloiden sisäänostajat seuraavat sovelluksia usein ostomielessä. Yksittäinen oluen pisteytyks vaikuttaa osaltaan siis jopa panimon menestykseen ja saattaa jopa torpata sen viennin ulkomaille.

Kun seuraa erilaisten oluiden pisteytystä, sieltä voi helposti erottaa uusimmat olutrendit. Nyt pinnalla olevat NEIPAt, happamat oluet ja täynnä mausteita olevat imperial pastry stoutit saavat korkeampia arvosanoja kuin ehkä ne ei-niin-trendikkäät oluttyylit. Oluen harrastajat ovat tästä samaa mieltä, monesti oli huomattu pisteytyspöytä tyylien välillä. Samaa pohtii Hammarén: – Halutaan niitä oluita ja panimoita, jotka ovat saaneet korkeita arvosanoja Untappdissa. Jos joku panimo on pinnalla, niin siltä hyväksytään hieman heikompikin olut ja sama pätee myös oluttyyleihin. Tiettyjen oluttyylien suosiminen sovelluksessa laittaa myös paljon paineita panimoille tehdä juuri niitä oluttyylejä, jotka oluenjuojilta saavat korkeammat pisteet.

Myös monet panimot allekirjoittavat tämän ongelman, nähden että monasti sovelluksen aiheuttavat paineita tehdä koko ajan uusia, nimenomaan trendikkäitä oluttyylejä, vaikka oma kiinnostus vetäisi toiseen suuntaan. Sama suuntaus tekee osaltaan vaikeammaksi myydä jo lanseerattuja oluita sekä panimoiden että myyntikanavien puolella. – Uutuuksia ei tarvitse edes myydä, ne kyllä menevät, sanoo Hammarén. Mutta hyvät ja laadukkaat, jo jonkin aikaa markkinoilla olleet oluet ovat sellaisia, että niiden juomista joutuu joskus perustelemaan asiakkaalle, joka haluaa vaan uutta. Itse olen sitä mieltä, että jos on löytänyt itselleen sopivan oluen, sitä kannattaa juoda useammankin kerran eikä vain jahdata sitä seuraavaa uutta olutta. Mutta tähän Untappd on usein olutharrastuksen vieny.

Myös oluharrastajien puolelta katsotaan, että usein kynnys ottaa sama olut uudelleen, on noussut oluenarviointisovellusten käytön myötä.

Itse olen huomannut, että intensiivisemmat oluet saavat monilta korkeammat pisteet kuin hennommat, vaikka laadultaan yhtä onnistuneet oluet. Hammarén ja useat panimotkin ovat samaa mieltä. – Näitä intensiivisiä oluita ei välttämättä edes osteta, vaan niistä pyydetään maistiaiset, jonka sitten voi täpätä. sanoo Hammarén. Se viiden senttilitran maistiaisen ei vaan mielestäni riitä oluen arvointiin.

Yksi näkökulma oluenarviointisovelluksiin on myös moraalinen: kun kookutetaan käyttäjiä tarkoituksellisesti täppäämään uusia oluita, se voi lisätä oluen kulutusta. Tosin tästä olueharrastajilla oli hyvin erilaisia mielipiteitä, osa harrastajista katsoo, että oluita on tullut juotua määrällisesti vähemmän kuin ennen, juuri siitä syystä, että nyt täpätessä maistelee enemmän pieniä annoksia, eikä enää juo isoja tuoppeja kuin ennen. Toiset taas ovat kokeneet kookuttavuuden tästä syystä hieman moraalisesti ongelmallisena.

MITEN SOVELLUKSIA TULISI SITTEEN KÄYTTÄÄ?

Olen itse huomioinut monet oluenarviointisovellusten negatiiviset puolet ja niiden vaikutuksen omaan olutkäyttäytymiseeni. Olen kuitenkin aloittamassa sovellusten käytön uudelleen, vuoden tauon jälkeen.

Kuten moni muu olueharrastaja Facebookissa minulle vastasi, arviointisovellusten käyttö toimii, jos tunnistaa miten niitä käyttää. Eräs ystäväni vertasi Untappdia onnistuneesti Tinderiin: Sovellus voi viedä mukanaan, kun metsästää vaan sitä uutta hurmaa, mutta oikein käytettynä molemmissa sovelluksissa voi tavata elämänsä rakkauden, on sitten kyse oluesta tai ihmisestä. Vaikka en ole ikinä Tinderissä ollut, olen tästä käytöstä samaa mieltä. Oluenarviointisovellukset ovat hyvä renki, mutta huono isäntä.

Olen siis päättänyt käyttää sovelluksia siis seuraavin ehdoin: Katson yhä uutuuDET, uudet baarit ja tapahtumat sovelluksista, utelias kun olen. Tutkin kiinnostavat panimot ja pyydän sekä hyväksyn uusia kavereita osaksi olutkokemustani sovelluksella. Mutta lupaan etten baaritiskillä vilkaise sitä ennen oluen tilaamista, vaan kysyn suositusta henkilökunnalta. Ja avaan sovelluksen vaan jos siltä tuntuu, tai sitten vaan Hammarénin sanoin NONtappaan ja nautin vaikka parikin samaa olutta hyvässä seurassa!

SUURET OLUET[®]

PIENET PANIMOT

LÖYDÄT MEIDÄT NÄILTÄ PAIKKAKUNNILTA

Tampere 20.5 – 23.5.2020
Kuopio 4.6 – 6.6.2020
Lahti 2.7 – 4.7.2020
Helsinki 29.7 – 1.8.2020
Turku 13.8 – 15.8.2020
Oulu 27.8 – 29.8.2020

www.suuretoluet.fi

TULE VIIHTYMÄÄN

KALARAVINTOLAT

EST. *Helsinki* 1992

OLUTRAVINTOLA	OLUTRAVINTOLA
JANOINEN LOHI	VASTARANNAN KIISKI
Linnankoskenkatu 12	Runeberginkatu 26
OLUTRAVINTOLA	OLUTRAVINTOLA
HILPEÄ HAUKI	PUNAVUOREN AHVEN
Vaasankatu 7	Punavuorencatu 12
OLUTRAVINTOLA	OLUTRAVINTOLA
KAUNIS KAMPELA	LEIJUVA LAHNA
Lauttasaarentie 10	Eerikinkatu 14